

RISE RIKOSSEURAAMUSLAITOS

Vangin opas

Pelson vankila

Linnantie 101, 92810 PELSONSUO

Puh. 029 568 62 00, fax 029 568 62 14

Sähköposti pelso.vankila@om.fi

Vankiposti osoitteeseen PL 1, 92811 PELSONSUO

SISÄLLYS

1. Käyttäytyminen vankilassa	2
2. Asuminen Pelson vankilassa	3
3. Virkailijat	4
4. Yhteydenpito vankilan ulkopuolelle	7
5. Tapaamiset	9
6. Omaisuuden hallussapito	11
7. Vaatehuolto	12
8. Laitosmyymälä ja vankirahat	13
9. Rangaistusajan suunnitelma	14
10. Toimintaan osallistuminen	16
11. Poistumisluvat	20
12. Hakeminen toiseen vankilaan	22
13. Valvottu koevapaus	23
15. Kirjasto	24
16. Vinkkejä	25
17. Tilaa omille muistiinpanoille	26
18. Kartta, kulkuyhteydet ja etäisyyksiä	28

VANGIN OPAS

Tämän oppaan tarkoituksena on opastaa sinua toimimaan Pelson vankilassa.

Vankeusrangaistuksen yhtenä tavoitteena on uusintarikollisuuden vähentäminen ja elämänhallinnan lisääminen. Onnistuneeseen rangaistusajan suorittamiseen vaikuttaa ratkaisevasti oma asenteesi ja aktiivisuutesi.

Oikeusministeriön alainen Pelson vankila kuuluu Itä- ja Pohjois-Suomen rikosseuraamusalueeseen. Se on 120-paikkainen suljettu vankila ja sijaitsee Vaalan kunnassa. Vankilassa on osasto kymmenelle naisvangille.

Tarkista nämä asiat viimeistään vankilaan tultuasi

- Vuokra-asunnon irtisanominen. Vuokran tai vastikkeen hoitaminen.
- Ilmoita vankilaan joutumisestasi Kelalle, sosiaaliviranomaisille ja työvoimatoimistoon.
- Selvitä mahdolliset huoltajuus- ja toimeentuloasiat. Ota mukaasi mahdolliset hoitolähetteet ja reseptit.

1. Käyttäytyminen vankilassa

Olet aloittamassa vankeusrangaistuksen suorittamista. Vankeutta säätelevät monet normit. **Olet velvollinen tutustumaan vankeuslakiin ja Pelson vankilan järjestyssääntöön.** Tutustu myös osastosi ilmoitustauluun ja vankilan päiväjärjestykseen. Vankeuslakia voit lainata osaston toimistosta. Järjestyssäännön voit pyytää omaksesi. Päiväjärjestyksen löydät osastosi ilmoitustaululta.

Sinun on käyttydyttävä asiallisesti henkilökuntaa, toisia vankeja ja muita henkilöitä kohtaan. Sinun on myös noudatettava henkilökunnan ohjeita ja käskyjä.

Sinulle voidaan määrätä kurinpitorangaistus vankeuslain tai Pelson vankilan järjestyssäännön rikkomisesta. Jos sinun epäillään syyllistyneen rikokseen, vankilan johtaja voi siirtää asian poliisin tutkittavaksi.

Laitoksen toimintaa valvovien viranomaisten yhteystiedot löydät osaston ilmoitustaululta.

2. Asuminen Pelson vankilassa

Pelson vankilassa on valvonnaltaan eritasoisia osastoja.

Suljetuilla osastoilla sellien ovet avataan työhön lähdön ja ruokailun ajaksi. Osastoilla on vapaa-ajan toimintaa päiväjärjestyksen mukaisesti.

Sitoumusosastot ovat avo-osastoja, joissa sellien ovet avataan aamulla ja suljetaan päiväjärjestyksen mukaisesti illalla.

Sitoumusosastolla asuessasi:

- et käytä päihteitä etkä doping-aineita
- sitoudut päihteettömyyden valvontaan (päihdetestit)
- osallistut aktiivitoimintoihin (työ, opiskelu, kurssit)
- noudatat laitospöjestystä

Tupakointi on sallittu ainoastaan selleissä ja ulkona. Sinulla on mahdollisuus asua savuttomassa sellissä.

Asumiseen liittyvissä asioissa ota yhteys osaston rikosseuraamusesimieheen tai varti-joihin.

3. Virkailijat

Hallinto	Johtaja ja apulaisjohtajat Talousmestari Virastosihtheerit
Asunto- osastolla	Rikosseuraamusesimies Osaston vartijat
Työpaikoilla	Työnjohtajat Vartijat
Koulutus- ja kuntoutus- toiminta	Opinto-ohjaaja Erityisohjaajat Ohjaajat Sosiaalityöstä vastaava erityisohjaaja Vapaa-ajan ohjaaja Diakoni
Terveyden- huolto	Lääkäri Sairaanhoitajat Hammaslääkäri

Voit ottaa yhteyttä virkailijoihin lähettämällä heille asiointilomakkeen, jossa kerrot asiasi. Asiointilomakkeita saat osaston toimistosta.

Terveydenhuolto

Pelson vankilassa on poliklinikka, jossa sinulla on mahdollista hoitaa terveyteesi liittyviä asioita. Poliklinikalla toimii lääkäri, hammaslääkäri ja sairaanhoitaja. Ota poliklinikalle yhteyttä myös mielenterveysasioissa.

Vastaanotolle pääset täyttämällä asiointilomakkeen. Jätä lomake suljetussa kuoressa osaston virkailijapostille tarkoitettuun laatikoon. Ilmoita myös osastosi vartijalle, että haluat päästä sairaanhoitajan vastaanotolle. **Äkillisissä terveyteen liittyvissä ongelmissa ota yhteyttä henkilökuntaan.**

Sosiaalityö

Sosiaalityöstä vastaavan erityisohjaajan kanssa voit hoitaa:

- lastensuojeluasioita
- asuntoasioita
- vapautumiseen liittyviä asioita
- toimeentulotukiasioita

Sosiaalityöstä vastaavan erityisohjaajan kanssa voit keskustella rangaistusajan suunnitelmasi toteuttamisesta. Toimeentulotukiasioita voit hoitaa myös asunto-osastolta.

Päihdetyö

Ohjaajien kanssa voit kartoittaa päihteiden käyttöäsi ja halukkuuttasi muutokseen. Ohjaajien kanssa käymäsi keskustelut tukevat päihteetöntä ja rikoksetonta elämää.

Hengellinen työ

Hengellinen työ auttaa sinua jaksamaan vankeusaikana ja antaa mahdollisuuden uskonnon harjoittamiseen. Sinulla on mahdollisuus osallistua hengellisiin tilaisuuksiin ja saada keskusteluapua.

Hengellisestä työstä Pelson vankilassa vastaa diakoni.

Virastosihteeri

6 |

Virastosihteeri huolehtii täytäntöönpanoon liittyvistä asioista. Tällaisia asioita ovat esimerkiksi tuomioiden tiedoksiannot, sakkoasiat ja rangaistusaikalaskelmat.

Virastosihteeri hoitaa myös vankiraha-asioita.

4. Yhteydenpito vankilan ulkopuolelle

Postimerkkejä ja kirjekuoria voit ostaa laitostuomymälästä. Jätä kirjeposti asunto-osaston postilaatikkoon. Toimita myös toiselle vangille osoitettu sisäposti postilaatikkoon.

Kirjeposti Pelson vankilaan lähetetään osoitteeseen:

Vastaanottajan nimi

PL1

92811 PELSONSUO

Raha on suositeltavaa toimittaa vankilan pankkitilille. Kirjeessä lähetettävä raha on lähettäjän vastuulla.

Vangille toimitettavan rahan tilinumero:

Nordea FI341660300107980

Merkitse saajaksi Pelson vankila ja viestikenttään vangin nimi.

|7

Postiin liittyvissä asioissa ota yhteyttä kirjastovartijaan.

Puhelimen käyttö

Sinulla on mahdollisuus osaston päiväjärjestyksen mukaisesti soittaa puhelimella. Puhelinkortteja myydään laitosmyymälässä.

Sinun on kirjallisesti ilmoitettava vartijalle, mihin numeroon ja kenelle aiot soittaa.

Soittoilmoituslomakkeita saat osaston toimistosta.

5. Tapaamiset

Sinulla on viikonloppuisin ja juhlapyhinä mahdollisuus ottaa vastaan vieraita. Eri tapaamis-
muotoja ovat valvottu tapaaminen, erityisval-
vottu tapaaminen ja valvomaton tapaaminen
(perhetapaaminen). Tapaamisajankohdat löydät
osaston ilmoitustaululta.

Miten varaan tapaamisen?

Toimita tapaamisten varauslomake osaston
toimistoon torstaisin klo 16:00 mennessä. Kun
henkilökunta on käsitellyt lomakkeen, se pa-
lautetaan sinulle. Lomakkeeseen on merkitty
myönnetty tapaamisvaihtoehto ja hyväksytyt vie-
railijat sekä tapaamisaika. Ilmoita myönnetty
tapaamisaika vierailijallesi.

Saako vierailija tuoda rahaa tai tavaroita van- kilaan?

Vierailija voi jättää rahaa ja lehtiä toimitettavaksi
vangille. Rahat toimitetaan vangin tilille. Tapaa-
mistilanteessa ei saa ilman lupaa vastaanottaa
eikä luovuttaa tavaraa. Sovi mahdollisista tava-
roista etukäteen henkilökunnan kanssa.

Alle 18-vuotias voi tulla tapaamaan holhoojan
kanssa tai holhoojan kirjallisella suostumuk-

sella. Vierailija voi tavata yhtä vankia päivässä. Tapaajien enimmäismäärä on kaksi tapaajaa tai perhe (4 henkilöä). Vierailijan ja vangin välinen fyysinen koskettelu on kielletty.

Miten haen valvomatonta tapaamista (perhetapaaminen)?

Valvomatonta tapaamista voit hakea osaston toimistosta saatavalla lomakkeella. Vankilan johtaja myöntää luvan valvomattomaan tapaamiseen. Tapaamistilojen varaustilanne vaikuttaa myönnettävään ajankohtaan. Valvomatonta tapaamista hakiessasi sitoudut päihteettömyyteen ja päihdetestaukseen. Jätä hakemus osaston toimistoon.

Tapaamisasioissa sinua opastaa asunto-osaston henkilökunta.

6. Omaisuuden hallussapito

Sinulla on oikeus saada käyttöösi kohtuullinen määrä käyttöesineitä ja omia vaatteita. Omaisuuden hallussapitoa säätelee vankeuslaki ja Pelson vankilan järjestyssääntö.

Voit henkilökunnan luvalla hankkia omaisuutta vankilan ulkopuolelta. Lupaa haetaan etukäteen erillisellä hakemuksella, joita saat osaston toimistosta.

Elektroniikkalaitteita voit saada haltuusi täyttämällä osaston toimistosta saatavan laitehakemuksen. Laitteet voidaan tarvittaessa tarkastaa vangin kustannuksella.

Vankilassa et saa luovuttaa omaisuuttasi toiselle vangille ilman henkilökunnan lupaa. Et saa pitää hallussasi toiselta vangilta ilman henkilökunnan lupaa saatua omaisuutta.

Muu omaisuutesi säilytetään vastaanotto-osastolla. Tarvittaessa varaa aika lokerolla käyntiä varten.

Omaisuuden hankkimista ja hallussapitoa koskevissa asioissa ota yhteys vastaanotto-osaston henkilökuntaan tai asunto-osaston henkilökuntaan.

7. Vaatehuolto

Vankilassa saat käyttöösi määrätyn määrän vankilan vaatteita. Varusvaihto tapahtuu päiväjärjestyksen mukaisesti. Varusvaihdossa saat puhtaan vaatteen luovuttamaasi vaatetta vastaan.

Sitoumusosastoilla asuessasi sinulla on mahdollisuus pestä omia vaatteitasi. Muut vangit voivat jättää omalla vastuullaan vaatteitaan pestäväksi. Liitä pyykkipussiin pesulakuitti, johon erittelet pestäväksi antamasi vaatteet.

Olet velvollinen huolehtimaan haltuusi saamistasi vankilan varusteista. Luovuta saamasi varusteet varusvarastolle vankilasta lähtiessäsi.

Vaatehuoltoasioissa sinua opastaa osaston vartija.

8. Laitosmyymälä ja vankirahat

Laitosmyymälästä voit ostaa elintarvikkeita, hygieniatarvikkeita ja tupakkaa. Myytävänä on myös puhelinkortteja, postikortteja ja postimerkkejä.

Laitosmyymälässä voit käyttää vankilassa ansaitsemaasi rahaa. Lisäksi voit käyttää ns. omaa rahaa 140 euroa kuukaudessa. Laitosmyymälän aukioloajat näet osaston ilmoitustaululla. Tarvittaessa pyydä osaston toimistosta lista kanttiinissa myytävistä tuotteista.

Laitosmyymälää koskevissa kyselyissä ota yhteyttä talousmestariin.

Virastosihteeri hoitaa muita vankien raha-asioita vankilassa.

9. Rangaistusajan suunnitelma

Vangille laaditaan arviointiyksikössä rangaistusajan suunnitelma (ransu). Se ohjaa rangaistusajan suorittamista, vapauttamista ja ehdonalaista vapautta. Suunnitelmaa tarkennetaan vankilassa, johon sinut on sijoitettu.

Rangaistusajan suunnitelmaasi laadittaessa on otettu huomioon:

- rangaistuksen pituus ja aikaisemmat rangaistuksesi
- työ- ja toimintakykysi
- muu sinusta, rikoksistasi ja olosuhteista saatu tieto

Rangaistusajan suunnitelmaa laadittaessa on selvitetty niitä tekijöitä, joihin vaikuttamalla voit vähentää uusintarikollisuuttasi.

Tällaisia asioita ovat esimerkiksi päihteiden käyttö, ongelmanratkaisutaidot, koulutuksen puute tai sosiaaliset verkostot.

Suunnitelman perusteella sinut sijoitetaan toimintaan vankilassa. Toimintaan osallistumalla voit vaikuttaa elämänhallinnan, koulutustaustan sekä työ- ja toimintakyvyn ongelmiisi.

Rangaistusajan suunnitelman eteneminen vaikuttaa poistumislupiin, avolaitokseen ja valvottuun koevapauteen sijoittamiseen.

Rangaistusajan suunnitelmaasi liittyvissä kysymyksissä sinua ohjaa osastosi rikosseuraamusosasto tai muu henkilökunta.

Vapauttamissuunnitelma

Vapautumisen lähestyessä sinulle tehdään vapauttamissuunnitelma. Sen tarkoitus on helpottaa vapauteen siirtymistä. Vapauttamissuunnitelma sisältää mm. asumisen, päihdehuollon ja toimeentuloasioiden järjestämistä.

Asunto-osaston toimistosta voit lainata vankilasta vapautujan oppaan.

Vapauttamissuunnitelmaan liittyvissä asioissa sinua opastaa sosiaalityöstä vastaava erityisohjaaja tai vankilan muu henkilökunta.

10. Toimintaan osallistuminen

Vankilassa ollessasi olet velvollinen osallistumaan vankilan järjestämään tai hyväksymään toimintaan. Toimintaan osallistumisesta sinulle maksetaan toimintaraha. Terveystila, toimintakyky tai ikä voivat olla perusteena toimintavollisuudesta vapauttamiselle.

Opiskelu

Sinulla on mahdollisuus suorittaa peruskoulu- ja lukio-opintoja.

Oppisopimuksella voit opiskella puu-, kiinteistö-, auto- ja maatalousalan perustutkintoja ja ammattitutkintoja.

Opiskeluun liittyvissä kysymyksissä sinua opastaa opinto-ohjaaja.

Pelson vankilassa toimii myös elämönhallinta-kurssi. Elämönhallinta-kurssi on Piippolan ammatti- ja kulttuuriopiston järjestämää valmentavaa ja kuntouttavaa opetusta ja ohjausta.

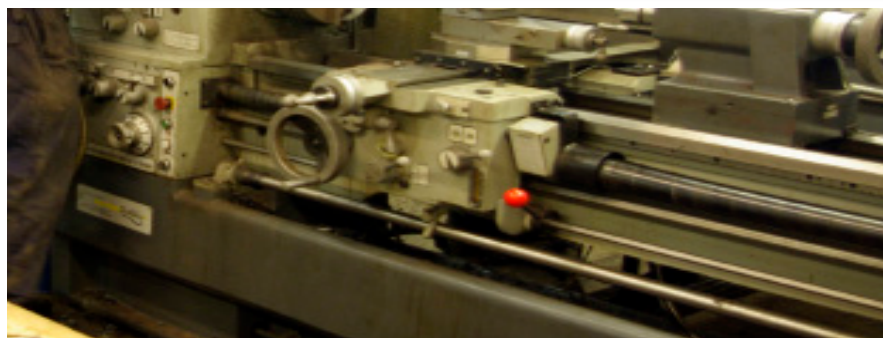

Työtoiminta

Puuteollisuus	Puuteollisuudessa tehdään erilaisia puusepänteollisuuden töitä ja rakennuspuusepäntöitä.
Korjaamo	Korjaamolla korjataan ja huolletaan vankilan koneita.
Maatalousryhmä	Maatalousryhmä huolehtii ulkoalueiden hoidosta, metsätöistä, maatalouden traktoritöistä sekä talvisin lumenaurauksesta.
Navettaryhmä	Navettaryhmän työtehtäviin kuuluvat nautakarjatalouteen liittyvät karjanhoitotyöt.
Lampola	Lampolaryhmän työtehtäviin kuuluvat lammastalouteen liittyvät eläintenhoitotyöt.
Vaatehuolto	Vaatehuollon työpisteenä on varusvarasto. Työtehtäviin kuuluvat vaatehuolto ja siivous.
Keittiötyöryhmä	Keittiöllä työskentelevät vangit huolehtivat koneellisesta tiskistä sekä perunoiden ja juuresten kuorimisesta. Työhön sisältyy myös siivoustehtäviä.

Piharyhmä	Piharyhmä huolehtii vankilan sisäpihan siisteydestä ja ruohonleikkuusta sekä talvisin lumitöistä.
Osastosiivoaja	Osastosiivoajan tehtäviin kuuluvat osaston yleisten tilojen siivous sekä muut osastojen siisteyteen liittyvät tehtävät.

Toimintoihin sijoittaminen tapahtuu sijoittelukokouksessa. Toimintoihin sijoittamisesta vastaa apulaisjohtaja.

Toimintaohjelmat

Toimintaohjelmien avulla voit vaikuttaa riskiisi syyllistyä rikoksiin tulevaisuudessa. Pelson vankilassa voit osallistua seuraaviin Rikoseuraamuslaitoksen hyväksymiin toimintaohjelmiin.

Cognitive skills (CS)	Ongelmanratkaisu, ajattelutaidot
Suuttumuksen hallinta (SUHA)	Väkivaltaisuus
Omaehtoisen muutoksen kurssi (OMA)	Väkivaltaisuus
Kalterit taakse (KT)	Päihteiden käyttö
Move	Perheväkivalta
Viisi keskustelua muutoksesta (VKM)	Motivointi
Retkahduksen hoito	Päihteiden käyttö
Matkalla muutokseen	Päihteiden käyttö
Ojasta allikkoon vai takaisin hoitopolulle	Päihteiden käyttö

Toimintaohjelmiin liittyvissä kysymyksissä sinua opastavat erityisohjaaja ja ohjaajat.

11. Poistumisluvat

Poistumislupa voidaan myöntää tärkeästä syystä (TS), erittäin tärkeästä syystä (ETS) tai rangaistusajan pituuden (RP) perusteella. Hae poistumislupaa kirjallisesti osaston toimistosta saatavalla hakemuksella. Osaston ilmoitus-
taululta löydät lomalle lähtijän muistilistan, joka opastaa sinua poistumisluvan valmistelussa.

Voit anoa poistumislupaa rangaistusajan pituuden perusteella poistumislupa-ajan alettua. Jätä hakemus vähintään kaksi viikkoa ennen anottua poistumislupa-ajankohtaa osaston toimistoon. Poistumisluvasta päättää vankilan johtaja tai hänen sijaisensa. Määrätyissä tapauksissa poistumisluvista päättää Rikosseuraamuslaitos.

Poistumisluvan edellytykset:

- Luvan myöntäminen edistää rangaistusajan suunnitelmasi toteutumista.
- Poistumisluvan ehtojen toteutuminen on riittävän todennäköistä.
- Sinun täytyy sitoutua päihteettömyyden valvontaan ja muuhun tarpeelliseen valvontaan.

Poistumislupa tärkeästä syystä

Poistumislupa voidaan myöntää tärkeästä syystä myös heti rangaistuksen alettua. Tärkeä syy voi olla perheeseen liittyvä tai koulutus-, sosiaali- tai asuntoasian hoitaminen tai muu vastaava syy.

Poistumislupa erittäin tärkeästä syystä

Poistumislupa erittäin tärkeän syyn vuoksi voidaan myöntää esimerkiksi lähiomaisen vaikean sairastumisen vuoksi tai hautajaisiin. Sinun on annettava riittävä selvitys hakemuksesi tueksi. Toimita hakemus liitteineen osaston toimistoon. Poistumislupa voidaan myöntää myös saatettuna.

Poistumisluvista on määrätty vankeuslaissa. Poistumislupa-asioissa sinua opastaa osastosi rikosseuraamusesimies tai muu henkilökunta.

12. Hakeminen toiseen vankilaan

Asunto-osaston toimistosta saat laitossijoitteluhakemuksia. Hakiessasi sijoittelua toiseen vankilaan täytä hakemus ja palauta se osaston toimistoon. Esitä hakemuksessa perustelut, miksi haet toiseen vankilaan ja mihin toimintaan haluat siellä osallistua.

Jos haet avovankilaan, pyydä henkilökunnan edustajaa tulostamaan sinulle päihteettömyyssitoumus ja allekirjoita se.

Sijoittamisesta toiseen vankilaan päättää arviointikeskus. Päätös perustuu rangaistusajan suunnitelmaan sekä mahdollisiin muutoksiin tilanteessasi tai olosuhteissa.

Laitossijoitteluasioissa sinua opastaa osastosi rikosseuraamusesimies sekä muu henkilökunta.

Sinut voidaan sijoittaa avovankilaan, jos:

- sijoittaminen edistää rangaistusajan suunnitelmaasi
- sovellut avolaitoksessa järjestettävään toimintaan
- avolaitoksen järjestyksen noudattaminen on riittävän todennäköisenä
- on todennäköistä, että et syyllisty rikokseen tai poistu avolaitoksesta luvatta
- sitoudut olemaan käyttämättä päihteitä ja dopingaineita
- sitoudut päihteettömyyden valvontaan (päihdetestit)

13. Valvottu koevapaus

Valvotussa koevapaudessa sinulla on mahdollisuus harjoitella rikoksetonta ja päihteetöntä elämää. Sinulla on mahdollisuus päästä valvottuun koevapauteen enintään kuusi kuukautta ennen ehdonalaista vapautumista.

Koevapausasiassa sinua opastaa rikosseuraamusesimies.

Koevapauden edellytykset:

- päihteettömyys
- päihteettömyyden valvonta
- asunto
- toiminta (työ, koulutus, kuntoutus)
- rangaistusajan suunnitelma on edennyt
- taloudellinen tilanne
- tukiverkosto
- ei keskeneräisiä rikosasioita
- yhdyskuntaseuraamustoimiston valvonta on suositeltavaa

14. Vapaa-ajantoiminta vankilassa

Pelson vankilassa voit harrastaa kuntosaliharjoittelua, pallopelejä, lenkkeilyä, kalastusta, askartelua sekä bänditoimintaa. Osaston ilmoitustauluilla on nähtävänä viikko-ohjelma, jossa on lisätietoa ajankohtaisista vapaa-ajantoiminnista.

Vapaa-ajantoimintaa koskevissa kysymyksissä ota yhteyttä vapaa-ajanohjaajaan.

15. Kirjasto

Pelson vankilassa toimii kirjasto, josta voit lainata kirjoja ja CD-levyjä. Kirjasto on avoinna vankilan päiväjärjestyksen mukaisesti.

Kirjastoasioissa ota yhteyttä kirjastovartijaan.

16. Vinkkejä

- Kysy rohkeasti henkilökunnalta ohjeita. Henkilökunnalla on velvollisuus ohjata sinua vankeuteen liittyvissä asioissa.
- Muista: vankeuden yhtenä tarkoituksena on vapautteen valmistautuminen. Voit vankeudessa hankkia itsellesi eväitä vapauteen.
- Hanki kynä ja kalenteri. Merkitse tärkeät päivämäärät.
- Ole aktiivinen asioittesi hoitamisessa.
- Osallistu sinulle osoitettuun toimintaan. Omalla asennoitumisella voit vaikuttaa vankeusaikaasi ja tilanteeseen vapautessasi.
- Huolehdi kunnostasi ja hyvinvoinnistasasi.
- Hoida vankeusaikana myös siviiliasioitasi.
- Pidä yhteyttä sinulle tärkeisiin ihmisiin.

17. Tilaa omille muistiinpanoille

18. Kartta, kulkuyhteydet ja etäisyyksiä

Lähin rautatieasema Vaala.

Bussiyhteys Oulusta ja Vaalasta.

Etäisyydet:

■ Oulu	83 km
■ Kajaani	96 km
■ Kokkola	213 km
■ Rovaniemi	302 km
■ Jyväskylä	300 km
■ Helsinki	569 km

RIKOSSEURAAMUSLAITOS

Pelson vankila

Linnantie 101, 92810 PELSONSUO

Puh. 029 568 62 00, fax 029 568 62 14

Sähköposti pelso.vankila@om.fi